

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vsa leta 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tujje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národná Tiskarna“ telefon št. 85.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo ob pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha in da dobé vse številke.

Ker se je naročnina vsled odprave koleka nekoliko znižala, velja sedaj

„SLOVENSKI NAROD“

za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto . . . K 22.— | Četrt leta . . . K 5-50
Pol leta . . . „ 11.— | En mesec . . . „ 1-90

Za pošiljanje na dom se računa za vse leto K 2.—.

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto . . . K 25.— | Četrt leta . . . K 6-50
Pol leta . . . „ 13.— | En mesec . . . „ 2-30

Naročba se lahko z vsakim dnevom, a hkratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

List se ustavlja 10. dan po potekli naročnini brez ozira vsakemu, kdor ne vpošlje iste ob pravem času.

Upravnništvo „Slovenskega Naroda“.

Deželni zbor kranjski.

I. seja dne 29. decembra 1899.

Zasedanje deželnega zbora je otvoril deželni glavar pl. Detela z daljšim ogovorom, v katerem je po pozdravu poslancev in vladnega zastopnika opozarjal, da je glavni namen današnje seje, votirati budgetni provizorij. Deželni odbor je v tem oziru stavil svoj predlog. Pač pa je današnja seja pomembna vsled tega, ker je najbrž zadnja seja v tekočem stoletju. Želje in nade, ki so jih narodi gojili glede parlamentarizma, se niso izpolnile. Toda če se ozremo na začetek tega stoletja, moramo priznati, da smo danes vendarle na boljšem. Začetkom stoletja je naša dežela vsled vojne s Francozi veliko trpela. Stanovi so imeli 25. novembra 1801 prvo sejo v tem stoletju. Tedaj je bil stavljen predlog, da mora dežela plačati 260.475 gld. vojne kontribucije. Tega predloga stanovi niso bili veseli, a dovolili so vendar to svoto in prejeli zahvalno priznanje cesarja.

Delovanje dež. zastopa je potem prenehalo. Leta 1811., pa je bila kranjska de-

žela utelesena provinciji Iliriji. Dežela je bila brez zastopstva do leta 1818. To leto so bili stanovi zopet sklicani, ali njihove pravice so se jim tako omejile, da prav za prav niso imeli nobene druge pravice več, kakor jemati na znanje, koliko davka mora dežela plačati in skrbeti, da se določena svota primerno razdeli. Vrh tega so smeli samo še želje in prošnje izražati. Napredek od tedaj je torej velikanski. Zanimivo je še posebno zasedanje l. 1848. Deželni zastop se je sešel 23. marca 1848 in to po lastni inicijativi pomnoženega stanovskega odbora. Stanovi so spoznali, da je treba razširiti veljno pravico, in so poklicali v deželni zastop šest zastopnikov meščanstva in tri zastopnike kmeta. Obravnave sicer niso imele praktičnega uspeha, a zanimivo in značilno je, da je deželni zastop v seji dne 6. aprila 1848 sprejel več resolucij, s katerimi je zahteval izvršitev zemljiške odveze, uvedbo davka na premoženje, redno sodstvo, povrnitev provincialnega fonda, ustanovitve ljudskih šol (Klici: Čujte! Čujte!) slovenski učni jezik v ljudskih šolah, nastavljanje deželnih jezikov zmožnih uradnikov, uradne slovenske prevode zakonov in slovenski uradni list, ustanovitve realke z nemškim učnim jezikom in z njo združene obrtné šole s slovenskim učnim jezikom. Znižanje cene soli in pravico, da deželni zastop sam izvoli svojega predsednika. Če se pomisli, da so tedaj veliko večino imeli plemenitaši in grajščaki, se mora reči, da so bili ti sklepi jako pravični. Marsikateri teh točk še do današnjega dne nismo dosegli. — Nemški nadaljuje, je deželni glavar pripovedoval, da je cesar vse svoje življenje se trdno držal ustave, da je blesteč uzor ustavnega vladarja in zaklical cesarju „Slava“ in „Hoch“.

Zbornica je stoje zaklicala cesarju trikrat „Slava“ in „Hoch“.

Potem se je deželni glavar s toplimi besedami spominjal umrlega posl. Perdana, o katerem je dejal, da je imel v celi zbornici same prijatelje pa nobenega nasprotnika.

Poslanci so v znak sožalja vstali raz sedeže, kar se zabeleži v zapisniku.

Vladni zastopnik baron Hein je pozdravil zbornico v imenu vlade rekši, da bo vlada rada sodelovala pri posvetovanjih, vedoč, da s tem pospešuje blagor dežele.

Na predlog posl. Murnika se je volitev dveh rediteljev in dveh verifikatorjev odložila do prihodnje seje.

Posl. Murnik je potem poročal o začasnem pobiranju deželnih priklad l. 1900. in je nujno predlagal:

Visoki deželni zbor izvoli skleniti:

I. V pokritje primankljajev pri deželnem zakladu naj se pobirajo od 1. januarja 1900 dalje do onega časa, ko se priklade za leto 1900 končno veljavno ustanove, sledeče priklade:

1. 40% doklada na užitnino od vina, vinskega in sadnega mošta in od mesa;

2. samostojne naklade:

a) od porabe likerjev in vseh oslajenih opojnih pijač po 30 K od vsakega hektolitra in od porabe vseh drugih opojnih pijač po 60 h od vsake hektoliterske stopinje;

b) od vsakega hektolitra porabljenega piva po 2 K.

3. 40% doklada na polni predpis vseh direktnih davkov z izjemo osebnega dohoda, nega davka.

II. Deželnemu odboru se naroča, da pridobi sklepe pod I. Najvišje potrjenje.

Predlog je bil brez debate odobren.

Ostala poročila deželnega odbora so se odkazala pristojnim odsekom, na kar se je seja za nekaj časa pretrgala, da se poslanci dogovoré glede volitve v davčne komisije.

V deželno komisijo za pridobinski davek so bili po predlogu posl. Murnika izvoljeni kot člani Ferdinand Souvan, Ivan Gogola in Ed. Regnard, kot namestnika pa Andrej Gassner in Avg. Dreise.

V prizivno komisijo za personalno dohodarino so bili izvoljeni: iz kurije veleposestva: dr. Makso bar. Wurzbach, članom dr. Teodor Rudesch in K. Luckmann; za namestnika iz kurije mest in trgov na mesto Petra Grassellija dr. D. Majaron namestnikom; iz kurije kmetijskih občin Andrej Kalan za člana in Ivan

Božič za namestnika; iz cele zbornice pa Oton pl. Detela in Peter Grasselli.

S tem je bil končan dnevni red in je deželni glavar sejo zaključil, želeč poslancem veselo novo leto.

V Ljubljani, 29. decembra.

Položaj na Češkem.

Včeraj se je sešel v Pragi izvrševalni odsek nemških zaupnikov na Češkem, da se posvetuje, ali naj stopijo nemški deželni poslanci zopet v deželni zbor, katerega so zapustili 26. sveč. 1898. ter se sej doslej niso več udeleževali. Nemci so se — poročil do te ure še ni — menda odločili za to, da opusté svojo abstinenco. Češki deželni zbor se snide danes, da dovoli proračunski provizorij, po novem letu pa bode seje prekinil, da se začne pravna pogajanja, ki se zdé obe strankama za rešitev jezikovnega vprašanja in za odstranitev permanentne parlamentarne krize neobhodno potrebna. Pravna pogajanja se bodo vršila morda na Dunaju in sicer najprej brez veleposestnikov, ki se potegnajo k razpravam šele potem, ko se pokaže, ali se je nadejati kakega uspeha. Pravna pogajanja bi se tikala pro primo le deželnih razmer na Češkem ter bi se potem raztegnila tudi na Moravsko. Dvomiti ni, da bi se dosegla sprava, ako se postavijo Nemci na stališče pšene ravnopravnosti in ako se nobena stranka ne bo dala terorizirati po radikalcih, katerim je brezobziren in strasten boj element, brez katerega ne morejo živeti. Radikalizem je v tem slučaju zavora, nad katero se je prevrnil doslej še vsak poskus, doseči spravo, zato pa je želeli, da zmagata zmernost in pravicoljubnost Nemcem, Čehom in vsi Cislitvaniji na korist.

Nov nemški kolonialni škandal.

Nemčija ima zopet na vesti nečuten škandal v južnozahodni koloniji Afrike. Princ Arenberg, ki služi v ondotni nemški posadki, je zakrivil strašen umor. Dal je Willyju Keenu, bastardu nekega Angleža in neke bastardne osvobojenke, žganja, da je bil popolnoma pijan. Potem ga je dal prenesti v svojo sobo, ga

LISTEK.

Aškerc: Nove poezije.

V „Baladah in romancah“ ter v „Lirskih in epskih poezijah“ je Aškerc razvil tak pesniški talent, da ni danes nobenega dvoma, kam ga je postaviti v vrsti sodobnih pesnikov slovenskih. Z nenavadno duševno energijo se je dvignil na vrhunc našega Parnasa in tudi s svojim novim delom se ni mogel povzpeti višje v četi modernih domačih poetov. Vendar pa je s svojimi najnovejšimi pesmimi*) pokazal, da ne umeje počivati na nabranih lovorih. „Nove poezije“ so živ dokaz, da se Aškerc še vedno duševno razvija, tako da je videti, kakor bi bila prejšnja njegova dela le nekakšen preludij novim delom. Pesnik je ostal v glavnih potezih, kar je bil, ali v marsičem se je spopolnil svoji lirije izvalil mnogo glasov, katerih prej še nismo slišali. Ali njegova knjiga ni zanimiva samo s te strani, temveč odpira v svoji splošnosti pesniškemu študiju široko obzorje.

Staro je vprašanje, ali je za poezijo

*) Nove poezije, založila Kleinmayer & Bamberg v Ljubljani, 222 strani.

važnejše čustvo ali misel. Cele reke črnile so estetičarji in kritičarji že razlili radi tega vprašanja in še vedno se prepirajo o njem. Toda „Gau, Freund, ist alle Theorie“ in gotovo je tudi v tej stvari praksa zgovornejša od teorije. Kadar čita človek gotovo pesem, izgube vsa pravila svoj pomen in veljaven je samo utis, ki ga delo naredi na nas. Vedno bo torej tudi sodba več ali manj subjektivna in vpraša se samo še, ali je število tistih, ki je pesnik na nje uplival, veliko ali majhno? Vsaj v enem oziru je to vprašanje zanimivo, zlasti v našem času, ko si je demokratični duh tudi v umetnosti zagotovil svoj upliv. In to je v gotovi meri tudi brezdomno opravičeno, kajti narod ima pravico ne samo do dela, do fizičnega kruha, temveč tudi do duševnega, in pesnik, ki hoče narodu podajati plodov svojega uma, mora pesniti tako, da ga narod lahko razume. Ali ta opravičena želja ne sme postati absolutističen železen zakon, ki bi pesnika pretvoril v sužnja mase. Duševni delavec mora vedno ohraniti svojo individualnost, delovati mora na to, da dvigne nižje stoječe na višavo, raz katero ga bodo razumeli, ne pa da bi žrtvoval popularnosti svoje najboljše lastnosti. V republiki duhov ni prostora za demagogijo.

Aškerc je znal z jako srečno roko rešiti ta problem. Najsmelejše misli in najtoplejše čustvo se zjedinjajo v njegovih poezijah v prekrasen sklad, ki nam praktično dokazuje, da ni pesniku treba zatajiti ne glave ne srca. Obenem pa potrjujejo te pesmi staro trditev, da „poeta nascitur“. Snov postane lahko iz knjig, pravi pesnik postane lahko samo sam iz sebe, zaklad, iz katerega zajema, mora biti v njem. Snovi mu pač podajeta svet in življenje. Toda kaj naj počne z njimi, ako nima ničesar drugega, kakor paragrafe svoje poetike? Skoval bo lahko verze, katerim ne bo mogel nihče prigovarjati, nikdar pa ne pesem, ki bi nas ogrela, bi bi na nas delovala z notranjo močjo svojega bistva.

Aškerc zajema svoje snovi naravnost iz življenja. To ni težko, kaj ne? Saj leže tam kar na kope. Vsakdo jih lahko vidi, večinoma jih tudi vsi čutimo. Ali samo pesnik jih vidi s tistim finejšim vidom, ki mu razodene vire, vzroke in posledice vsakdanjih prikazni in on ima tisto moč, da naredi iz najnavadnejših pojavov bliščeče umotvore. Njega notranjost je tajni aparat, v katerem se vsakdanjost izpreminja v poezijo.

In Aškercov duševni aparat je jako delaven, njegove oči so jako bistre, dasi

je pesnik razmerno jako plodovit, so vendar njegovi proizvodi vseskozi zreli, in če se nam zde včasih snovi posameznih pesmij ali pa oblike podobne že znanim, se vendar lahko kmalu prepričamo, da imamo de facto nekaj novega pred seboj. Nekaj je seveda stalno v vseh Aškercovih poezijah: vse so bojevite, vse z jako malimi izjemami. V tem je ostal zvest mottu, ki ga je dal svoji prvi zbirki: njegova muza je Špartanka, Črnogorka, ki vihti handžar in bakljo. Vzvišena boginja, kateri služi njegova poezija, je Svoboda; njej poje navdušene himne, o njej pripovedujejo njegovi eposi, v njen hram vabi njegova čista lirika, njene sovražnike bičajo njegove satire. Duh svobodne misli, ki jo je proglašila njegova Prva Mučenica, veje tudi po „Novih poezijah“, zdaj kakor ljubka pomladna sapica, zdaj kakor snežna burja, zdaj kakor porazujoč orkan. Na svoji liri zna ubirati najrazličnejše harmonije; njegova pesem zna božati, dvigati, ganiti, a tudi bičati.

Posebno veljavo podaje tem verzom pogum, ta rastlinica, katera uspeva vse premalo na slovenskem vrtu. Besede in misli, ki so namenjene samo dnevu, imajo v poeziji pač majhno veljavo. Toda pesnik, ki misli samo na bodočo slavo in se

onci zvezal, ga obesil ter ga strahovito trpinčil. Na to ga je izpustil, a ukazal nekemu stražarju, naj bežečega Keena ustrelj. Stražar je zadel Keena v nogo, princ pa je ustrelil na ležečega še trikrat ter ga prebadal z bajonetom. Končno ga je suval v tilnik z ostro jekleno palico. Keenu so prihiteli na pomoč njegovi rojaki ter hoteli princa ubiti. Toda umirajoči Keen jih je prosil, naj princa pustijo, ter gredo v Windhoek povedat vse grozodejstvo. In res je 33 prič s prisego potrdilo prinčev zločin. Princ je bil pred vojnim sodiščem obsojen na 3 leta ječe na trdnjavi in na degradacijo. Vendar pa je princ svoboden ter je dobil dopust, da sme v Evropo. Umrjeni Keen je zalagal nemškega princa s črnimi prostitutkami, a ker je princ končno vsako pretepel, ni mogel Keen več ustrezati z ženskami. To je princa razbesnilo, da je Keena upravljal zverinsko umoril. Taki so nemški kulturonosci v Afriki!

Vojna v Južni Afriki.

26. t. m. sta se maršal Roberts in lord Kitchener v Gibraltaru vkrcala na parnik „Dunottar Castle“ ter se skupaj odpeljala v Kapstadt. Ako pojde po sreči, sta v treh tednih na svojem mestu. General Joubert je zopet okrevajal ter je pri svoji armadi pri Kolensu. Jouberta so sprejeli vojaki z velikanskim navdušenjem, sivolasi junak pa jih je pozdravil z daljšim nagovorom. Angleži se umikajo od Kolensa proti jugu, pri čemer njihovi topovi motijo s svojimi strelji Bure, da jih ne zasledujejo. Usoda Ladysmitha je torej izročena le v božje roke. Osvoboditi ga Buller ni mogel, nego mora sam bežati pred Buri, ki so ga ob reki Tugeli toli silno pobili. General White se brani kapitulacije z občudovanja vredno žilavostjo in nepristransko treba priznati, da White zasluži kot branitelj mesta Ladysmith veliko priznanje. Gotovo pa je, da se tri tedne ne vzdrži več, in da se bo potem moral podati Burom. Tudi generalu Methuen ob Modder-riverju gre za nohte. Število Burov se množi in vojska njihovega generala Cronje stoji utrjena z okoli le še 3½ mile daleč. Buri so tudi Methuenu onemogočili naklep, rešiti mesto Kimberley in Methuen mora skrbeti sedaj le za svojo kožo. Poroča se nadalje, da primanjkuje Angležem konj. Buri so jih prehiteli ter kupili pri Basutih 30.000 konj, na katere so računili Angleži. Že sedaj je bil del konjenice brez konj, ker pa se je začela med konji sedaj še neka čudna epidemija, gine še ta živina Angležem. Angleži nameravajo pripeljati baje iz Indije več tisoč konj, da se rešijo zadrege.

Dopisi.

Iz Mokronoga, 27. decembra. Kakor smo pričakovali, tako se je zgodilo. Nismo sicer videli napovedane zvezde ali kometa, ki bi z ognjem pokončal našo zemljo, pač pa smo videli v cerkvi v nedeljo drugo zemeljsko prikazen, ki je s prižnice bljuvala žveplo in ogenj proti nam vsem, ki čitamo „Slovenski Narod“, „Ljubljanski Zvon“ in

vedno vprašuje, ali bodo potomci še razumeli to snov, te oblike, je podoben vojskovodji, ki misli vedno prej na zgodovino, kakor na svojo hipno nalogo. Tudi pesnik je sin svojega časa in ima socialne zadatke, ki jih mora izpolnjevati v sedanjosti. Te časove zahteve niso prezirali največji pesniki velikih narodov, a njih slava je ostala svetla, akoravno so se svetovne razmere spremenile, tako da marsikatero staro delo nima več aktualne vrednosti za nas, ali ni in morda nikdar ne bo izgubilo svoje kulturne vrednosti. Našemu narodu v našem času treba poguma in s tem, da ga vliva v naša srca, je Aškerc pokazal, da razume duh svoje dobe. Tisti potomci, ki bodo poznali preteklost, bodo tudi razumeli Aškerčeve poezije, naj se zgode kakršne koli izpremene.

„Nove poezije“ so razdeljene v dva glavna oddelka, katerih vsaki obsega po več samostalnih pesmi in po en večji ciklus in sicer je v prvem delu zbirka „Iz popotnega dnevnika“, v drugem pa „Pavliha na Jutrovem“. Prvi del nekako iznenadi čitatelja. Kakor bi spoznali Aškerca tu z neke druge strani... Nežne pesmice „Kaj bi te vprašal“, „Model“, „Obiski“, „Zaljubljena“, „Neznanka“ so glavno po svojem tonu nekaj novega; tudi „Luč iz neskončnosti“ je po sveži slikarji

še nekatere druge „pogubljive“ časopise. Akoravno se je gospod prepričal, da se je že priprosto ljudstvo začelo na smeh držati, (kar je za nas jako dober dokaz, da se tudi kmet vzbuja iz spanja), ko se je začelo zabavljanje, le ni odnehal, da, zaletaval se je v „Slovenski Narod“ s tako grozovito srditostjo ter kričal tako, da je „frah“ od zidu odstopil.

Mi temu mlademu „gospodu“ njegovega divjanja ne zamerimo, saj vemo, da je pritisek prišel od veliko večjega kometa, ki plaši celo kranjsko deželo, ter preobrača kozolce po ljubljanskih snežnih kopicah prav po pastirsko. Pastirjev list je torej za nas Dolence sprideno seme, katerega seje naš ljubljanski pastir po svojem polju, ki pa ne bo nikdar dozorelo. Uredništvo „Slovenskega Naroda“ se bo prepričalo o tem, ker pridobi z novim letom tudi novih naročnikov, za kar se ima zahvaliti gospodu — pardon pastirju, ki je zabredel, žalibog, globoko v močvirje. Še nekaj! Kaj pa gospod župnik, bi marsikdo vprašal? Ali imate tudi o njem kaj povedati? Res je, povedati imamo in še veliko. G. župnik Janez Virant je mož, ki se ne briga za drugo, kot za svojo cerkveno dolžnost, on je lahko vzor vsakemu drugemu duhovniku, ter ga tudi ni človeka v celi fari, ki bi spregovoril žal besedo o njem. Žal, da je mož bil svoj čas nesrečen, ter vsled tega še danes v velikih stiskah in skrbeh, in to zaradi njegove blagosrčnosti in ljubezni do svojega bližnjega.

Prišel je ob celo svoje premoženje, ob vse kar je imel. Ni toraj čuda, da ga cela fara pomiluje. Vsakdo bi mu rad pomagal iz njegovega obupnega položaja, a žal, da je ljudstvo samo ubožno.

Imenovani ima za svojega sorodnika, kateremu bi bil rad pomagal, plačati večjo vsoto, kakor se čuje čez 3000 gld., toda kje vzeti, je prvo vprašanje, in kako se pošteno rešiti te obupne bede? Ako pa pogledamo premoženje njegovih tovarišev, vidimo, v ogromni množini sede na denarju. Bilo bi pač najprimernejše, da se ti usmilijo svojega sobrata in sotrudnika, kakor je to storil usmiljeni Samarijan, katerega duhovščina ljudstvu toplo priporoča v posnemanje, dočim se sama drži načela: „Selber essen macht fett“.

Slovensko gledališče.

(„Hamlet, kraljevič danski“. Založila v petih dejanjih. Spisal William Shakespeare. Preložil Ivan Cankar.)

Včeraj je bil zopet časten večer za slovensko dramo. Igrali so namreč prvič na slovenskem odru Shakespearjevega „Hamleta“. Sinoči smo se preverili, da je vodstvo slovenskega gledališča resno zatopljeno v svoje važno in odgovorno delo, in preverili smo se, da je naše dramsko oseboje v odvažnem delu resnega mišljenja in inteligentnega razuma. Oboje nas je pa poučilo, da je naš oder v resnici mesto, kjer ima torišče prava in najvišja dramska umetnost.

Mnogi leposlovci in znanstveniki so se trudili, da bi raztolmačili in razjasnili to-

ponosno in nesmrtno delo najgenialnejšega pesnika, karkoli jih je rodila žena. Cele skladenice knjig govore o tem delu Shakespearjevem. Vsak kotiček v tem čudovitem delu so preresetavali veliki misleci, vsak stavek, da, malone vsako besedo so — če se smemo tako izraziti — pretipali do poslednjega atoma. A vedno in vedno in vedno se nam odkrivajo nove neopisne lepote, nove najgloblje misli.

Prebrati „Hamleta“ zdržema, a to s pridom, se nam zdi nemogoče. Človeku omahne razum kakor drevesu listje, če je solnce prevroče. Koliko neovržne resnice je v „Hamletu“, koliko bridkega očitania, koliko strupenosti puščic, koliko božanstvene poezije! „Hamlet“ nam je najjasnejša priča, kako velikanski je vpliv odra, kako resna je dramska umetnost.

Shakespearjev poznavalec Viljem Oechelhäuser pravi o „Hamletu“, da je njegovo najgloblje mišljeno in najslavnejše delo, čegar bogastvo misli ni še prekosila nobena drama svetovne literature. Snov in mnogo posameznosti je vzel Shakespeare iz stare pravljice o Hamletu danskega kronista Saxa Grammatica ali iz nje novelistiške predelave Francoza Belleforest in nje angleškega prevoda. Če tudi je Goethe v svojem delu „Wilhelm Meister“ izčrpljivo jasno pokazal in obrazložil temeljno idejo dejanja in Hamletovega značaja, so vendar pozneje vzrasle gore komentarjev, ki so priča mnogega duševnega razglabljanja, pa tudi mnoge učene neumnosti...

Da ima „Hamlet“ tudi dokaj nejasnosti, to nam priča zlasti Hamletovo razmerje z Ofelijo, potem to, ali ve ali ne ve njegova mati za umor svojega moža, in pa meja Hamletove navidezne blaznosti. Nejasni so tudi motivi njegovega načina ravnanja v zadnjih prizorih. „Hamlet“ ima — kot nekatere druge Shakespearjeve dramske dela — tudi to slabost, da prihaja dejanje proti koncu vedno slabše. Nauki pa, ki jih ima „Hamlet“ za igralsko umetnost, ostanejo merodajni za vse večne čase.

„Hamlet“ je danes ena izmed najpri- ljubljenejših dram velikih odrov, in največji igralci-umetniki imajo v njem priliko, da pokažejo, kaj in kako znajo umevati filozofske uloge.

Priznati moramo kar naravnost, da so sinoči „Hamleta“ izvrstno igrali. Hamlet sam je bil g. Inemann. Gosp. Inemanna smo vedno sodili kot umetnika-igralca, in njegov Hamlet nam je iznova potrdil to sodbo. Ne bomo se trudili, da bi označili z izbranimi besedami njegov sinočni popolni uspeh, konstatujemo samo na kratko, da je bila njegova igra taka, kakršna more biti samo igra onega igralca, ki se s temeljitim študiranjem take veleležavne uloge načrpa misli pisateljevih, ki pozabi sebe in se prelevi z dušo in telesom v ulogo, ki jo igra. Njegov Hamlet je bil pač eden izmed najlepših uspehov, kolikor jih je imel doslej g. Inemann na slovenskem odru. Igral je brez pretiravanja, početkoma mirno, ponosno, a vedno viharnejše, vedno

izrazovitejše — tako, kakor bi se korak za korakom bolj in bolj potapljaj v morje mislij, žalosti, blaznosti, osveteželjnosti, kakor bi silil v samega sebe ter kazal tako skopoma, vendar očarljivo-prirodno razkopano in temnojasno svojo dušo. V podkrepljenje svoje sodbe omenjamo le prizor z igralci, prizor z materjo, prizor z Ofelijo in zadnji prizor zadnjega dejanja. Občinstvo je kar navdušilo njegova igra, in hrupno ploskanje mu je bila glasna in zaslužena pohvala.

Precej za njim moramo pohvaliti izmed moških ulog g. Deyla, ki je igral simpatičnega Laerteja in I. igralca G. Deyla je igralce bogate notranjosti in izredne inteligence — o tem nas je osvedočil zopet včeraj. Lepo njegovo zunanjsčino je dvignila njegova do pičice premišljena igra v prvi in drugi ulogi, ki obe zahtevata igralca po poklicu, ki ustvarja žive osebe na odru. Omenjamo samo presrečni, ganljivi prizor, ko se poslavlja od sestre in očeta, prizor, ko zve, da mu je utonila sestra, prizor na pokopališču in zadnji prizor zadnjega dejanja. Še bolj izboren kot Laerte se nam je zdel v ulogi igralca; oni kontrast med igralsko deklamacijo in dialogom s Hamletom je bil res umetniški. V tem prizoru je dobil poseben aplavz.

Ugajal nam je tudi g. Housa tako kot Polonij in kot grobar. Imel je imenitno masko, a starost je kazal takisto naravno in izbornost z besedo in kretnjo. Dobili smo vtisk, da se je mnogo in s pridom učil Polonija, da ga je razumel, zatorej smo ga umeli tudi mi. Kot grobar je izvrstno pogodil ono hladnost, s katero izvršuje svoj posel. Želeli bi, da mu je v tej ulogi govor manj pojoč. Kralja je igral g. Verovšek ponosno in najprimernejše zunanjosti in umerjene igre, ki je kazala grizočo vest in strah pred odkrito resnico. Najbolj mu je uspel prizor pod križem. Prav dober v vsakem oziru je bil g. Danilo kot Horacij ter g. Polašek kot duh Hamletovega očeta. Prav posebno pa nam je pohvaliti gđc. Ogrinčev, ki je igrala Ofelijo. Dosegla je v ulogi, ki jo zmaga le prava igralca, tako lep uspeh, da ji moramo srčno častiti in da nam je zbudila misel, da ima obilo nadarjenosti in pridnosti. Naravnost dovršena je bila v prizorih, ko igra blaznico. Zbujala nam je s to prirodno igro iskreno sočutje. Takisto izvrstna je bila tudi gospa Danilova kot kraljica Gertruda. Imponujoča vzvišenost je trepetala na njenih gestah, in veličastvo ji je zvenelo v govoru. Izbornost ji je uspel prizor s Hamletom ter smrt v zadnjem dejanju. Dobri sta bili končno gospa Polakova in gđc. Slavčeva.

Uprizoritev je bila lepa in režija skrbna. Grajati moramo pa ono neusmiljeno ravnanje z lučjo v prizoru, ko nastopi duh Hamletovega očeta. Tako spakovanje z lučjo napravljajo človeka nervoznega in pokvari resnost momenta.

Gledališče je bilo do zadnjega prostora polno. Občinstvo je bilo navdušeno in radodarno s ploskanjem. —a—

zašel v detailje. Končam torej. Le eno moram še povedati: Slovenec, ki ne pozna temeljito Aškerčevih pesmij, je lahko izvrsten specialist v tej ali oni stroki, je lahko velik učenjak ali kar si bo di, toda splošno izobraženega človeka se ne more imenovati. Temu bo gotovo pritrdil, kdor se poglubi tudi v „Nove poezije“.

E. K.

Osveta.

Spisala Klara Müller.

(Konec.)

— Jaz nisem več ponosna nanj. Kajti jaz ljubim samo moč, in od moča zahtevam krepkost. In zato ti ga dam danes prostovoljno, mrtvega kralja... Njegova krona je strla, njegov škrlat raztrgan — in od njegovega mrtvega trupla odvrčam svoj pogled ter stopam proti večnim višavam; uničena, poteptana, premagana, in vendar smejoča se zmagalka!

Kajti naprej vem vse, kar pride. In jaz uživam že v naprej vso slast onih muk, katere boš kmalu trpela, ko bodeš vedela, da je v mojem objemu — in vidim te vztrepetavati na samotnem ležišču ter poslušati tja v noč besede, katerih ne boš čula... Kajti, glej, Marijana tega, da ga sedaj, ko si je moral pri tebi svoj poset

izberačiti, — morala si se po večme-sečnem bojevanju vendarle podati, ako nisi hotela, da mu pade ovaj z oči, — tega, da ga sedaj ne morem več ljubiti, tega ne boš nikdar izvedela. Sprejela ga bodem s smejočimi očmi in poljubljajočimi ustnicami, hinavska bodem kakor peklo, in bolj ga bom osrečila kakor svetniki raja... — in potem ti ga hočem zopet poslati, da ga bodeš nadalje mučila, trpinčila, uničevala — ter se tresla, tresla pred menoj vse večne čase...

Leta svojega življenja bi dala, ko bi mogla čitati to mojo izpoved... in da je ne izveš nikdar, to naj bo moja osveta!

Sovražim te z besnim žarom, kateri ti bo izsesal življenski mozeg iz tvojih kosti, zato ker si uničila moja, pred katerim je ležala oboževaje moja duša, ker si poteptala mojo veliko, kraljevsko ljubezen do pesnika s svojimi podplati!

Zmagala si, Marijana, in jaz triumfiram nad teboj! Kajti ti se moraš dalje bojevati vse svoje življenje z divjim strahom v srcu in s praznimi strašljivimi podobami v zraku, mej tem ko bodem jaz daleč od tebe in njega — stopala po gorah ter našla pot k solncu, ki je izvir vseh moči.

(Iz „Dokumente der Frauen“ prevela Minka.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 29. decembra.

— **Osebnosti.** Okrajni komisar v Trstu gosp. Filip baron Winkler je imenovan začasnim namestniškim tajnikom. — Predsedstvo kranjskega finančnega ravnateljstva je imenovalo računskega praktika g. Fr. Goričnika računskim asistentom v XI. čin. razredu.

— **Častitim našim naročnikom.** Z novim letom 1900 bode se častitim naročnikom „Slov. Naroda“ naročnina nekoliko znižala in opozarjamo na tem mestu na prednji strani nahajajoče se „Vabilo na naročbo.“

— **Občinski svet.** Na dnevni red izredne seje, ki bo v soboto, 30. decembra ob 5. uri popoldne, so bile dodatno postavljene naslednje točke: Naznanila stavbnega odseka: o regulaciji nivelov za hodnik pri hiši Cecilije Kavčnikove v Vegovih ulicah ter za hodnike na Sv. Petra in Radeckega cesti; o preložitvi neke poljske poti ob Tönniesovi gramozni jami za pokopališčem; o prizivu hišnega oskrbnika Ivana Pintarja radi pomoščenja podstrešja v hiši Marije Borštnikove na Dolenjski cesti št. 4; o ureditvi Čopove ceste od Resljeve do Miklošičeve ceste; o oddaji mestne vožnje za leta 1900, 1901 in 1902! o oddaji stavbnega lesa za dobo 1900—1902; o oddaji klesarskih del za dobo 1900—1902; o oddaji posipalnega materiala za dobo 1900—1902.

— **Farška gonja proti „Slovenskemu Narodu“.** Z Jesenic se nam poroča: V nedeljo, 24. t. m. je bil škofov pastirski list pri službi božji ob 6. uri zjutraj in ob 10. uri popoldne z lece prebran. Tudi naš administrator Sinkovček kakor tudi Vam že dobro znani kaplan Rožnik, ki sta oba vredna, da se pod steklom v kakem muzeju razstavita, sta vdrihala po „Slovenskem Narodu“, kar sta mogla najhuje. Tako je bilo slišati z lece (besede Sinkovčka): „Poprej ko „Slovenski Narod“ iz hiše ne gre, ne bodem dotičnega pokopal. Kdor „Slovenski Narod“ bere, ga tudi ne bodem pustil za botra, dotični tudi odveze ne dobo“ itd. Kaplanček pa je rekel: „Slovenski Narod“ mora iz hiše; prej mora hudič iz hiše, napredno Bog v njo pride“. Take in jednake sta tvezila ta blagoslovljena poštenjaka. Mi pa bomo zdaj še rajše prebirali „Slovenski Narod“, ker vemo, da vse, kar ti ljudje grde, je dobro in pošteno.

— **Občinske volitve v Vipavi.** Pri včerajšnji volitvi so, kakor se nam brzojavno poroča, zmagali pristaši narodne stranke v prvem in v drugem razredu. Tretji razred so prostovoljno prepustili klerikalcem. Večina je torej napredno-narodna in iz te večine bo izvoljen tudi župan.

— **„Hrvatsko Pravo“** prijavi jako dober članek „Stranački boj u Sloveniji“, v katerem je jako dobro razjasnjen postanek domačega boja na Slovenskem in sta karakterizirani obe slovenski stranki, narodna napredna in katoliška lažinarodna. Po tem članku dobe Hrvatje vsaj nekako sliko o slovenskih razmerah.

— **K premieri „Netopirja“.** O tej Straussovi najslavnejši opereti je pisal „Slov. Narod“ že opetovano, zlasti letos ob glasbenikovi smrti. Jutri jo izpoznajo Slovenci tudi na svojem odru, zato je umestno, da priobčimo, kar sporoča o nji Straussov življenjepisec S. Eisenberg. Snov libreta je posneta spevoigrji Meilhaca in Halevyja, „Reveillon“, ki je imela v Parizu velik uspeh. 5. aprila 1874 se je uprizorila opereta prvič na Dunaju. Dasi je kritika v obče priznala krasote tega dela, se vendar občinstvo zanj ni posebno ogrelo. Šele ko je velikanski uspeh v Berlinu osramotil dunajsko občinstvo, pridobilo si je delo tu več zanimanja. Vsebine ne bomo navajali. Tretji akt prične se z velikim melodramom. Jetniški ravnatelj pride pijan s plesa, ki se je vršil pri princu Orlovskem. To je muzikalno izborna očitano z reminiscencami na valčke, polke in koračnice iz drugega akta, med katerimi je celja par pretргanih stavkov in žvižga nekatere melodije, a se potem utrujen vsede, razgrne časnik v berilo in zaspi. Pri prvi skušnji ni Straussu ta prizor nič ugajal, dasi sta si komponist in libretist od njega mnogo obečala. Gospa Geistinger, ki je pela Rozalindo, je opomnila: „To je dolgočasno, ako se toliko časa nič ne govori“. Ko je Strauss to čul, je hotel takoj črtati to točko, in Genee se je moral zelo truditi, da je to

preprečil. A ravno ta prizor je najbolj ugajal. Na Dunaju je „Netopir“ dosegel približno 300 predstav; letos se je sprejel v repertoar dvorne opere, a ker je Strauss malo pred smrtjo sklenil novo pogodbo z gledališčem ob Dunajščici, da ima poslej jedino pravico za uprizorjenje na Dunaju, smela se je v operi predstavljati le še v avgustu ter je v tem mesecu napolnila devetkrat hišo. V Berlinu se je v operi predstavljala ves isti mesec zaporedoma. Tam je ta opereta sploh najbolj uspevala in doživela že blizo 700 predstav. Pod imenom „La Tsigane“ je prišel „Netopir“ l. 1875. v Parizu v „renaissance-gledališču“ na oder in krasno uspel. 40letnica Straussovega skladateljstva se je 15. oktobra 1884 proslavila na Dunaju z največjo slovesnostjo in izrednimi odlikovanji skladatelja. Ljubljanska intendantca je torej storila prav, da seznanji z „Netopirjem“ tudi naše občinstvo. ki ljubi lahko zabavo, dovipe in graciozno pikantno glasbo. — Glavne vloge so sledeče razdeljene: ulogo rentiera Gabriela Vesela poje g. Desari, Rozalindo gđ. Carneri, veselo sobarico Adelo gospa Polakova, princa Orlovskega poje gđ. Noemi, ravnateljca jetnišnice Franka igra g. Inemann, Alfreda poje g. Lebeda, v ostalih ulogah sodelujejo solistično tudi gg. Pavšek kot dr. Slepč, Falke g. Danilo, ter slugo jetnišnice igra g. Housa. * * *

— **Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** je imela 123. vodstveno sejo dne 30. novembra 1899 v družbinih prostorih „Narodnega doma“. — Navzočni: Tomo Zupan (prvomestnik), dr. Dragotin vitez Bleiweis-Trsteniški, Ivan Hribar, Martin Petelin (blagajnik), Luka Svetec (podpredsednik), dr. Ivan Svetina, Ivan Šubic in Anton Žlogar (tajnik); svojo odsotnost je opravičil Ivan Murnik. V tej seji so se rešile razne prošnje in neka osebna zadeva ter se je zagotovila otvoritev otroškega vrta v Tržiču. 124. vodstvena seja je bila 21. decembra 1899. Pri tej seji so bili navzočni: Tomo Zupan (prvomestnik), Ivan Murnik, Martin Petelin (blagajnik), Luka Svetec (podpredsednik), dr. Ivan Svetina in Ivan Šubic; svojo odsotnost sta opravičila Ivan Hribar in Anton Žlogar (tajnik). Po prvo mestnikovi sejni otvoritvi ob 3. uri popoldne je poročal podtajnik o kurencijah, blagajnik pa o družbinem gmotnem stanju. Oboje se je sprejelo v znanje. Vodstvena seja družbo priporoča novoletnim darilom. — Ko so se rešile nekatere prošnje za podporo in se je imenovala za otroško vrtnarico v Tržiču gđ. Agneza Staralova, zaključil je prvomestnik o petih seji.

— **Ljubljanski „Sokol“** priredi v nedeljo, dne 31. decembra 1899. l. v telovadni dvorani „Narodnega doma“ s prijaznim sodelovanjem oddelka sl. „Slovenskega trgovskega pevskega društva“, gg. R. Inemanna, House in sl. vojaške godbe c. in kr. pešpolka Leopold II, kralj Belgijcev št. 27, silvestrov večer. Vspored: A. Pevski in zabavni del: 1. K. Bendl: „Svoji k svojim“, moški zbor. 2. G. Ipavec: „Slovensko dekle“, moški zbor. 3. Fleišman-Ipavec: „Luna sije“, moški zbor in bariton-solo (g. J. Noll). 4. Komičen prizor, izvajata gg. Ineman in Housa. 5. Volarič: „Danes tukaj, jutri tam“, moški zbor. 6. Knittel: „Šablenska brušna“, moški zbor. 7. „En ulajnar od koprolu“, srce pretresujoča in ginljiva povest v dveh delih s podobami in petjem. B. Godba. (Vojaška godba svira 12 točk mej vsprejdom.) Po polnoči ples. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina: Za člene „Sokola“ in „Trgovskega pevskega društva“ prosta, za rodbine členov 30 kr., za nečlene 50 kr.

— **Občni zbori učiteljskih društev.** Včeraj popoldne se je vršil ob veliki udeležbi V. občni zbor „društva za zgradbo učiteljskega konvikta“. Vse delovanje društva obstoji v nabiranju denarja. Iz blagajnikovega poročila smo slišali, da ima društvo že blizo šest tisoč gold. premoženja in poleg tega še „Cesarja Franca Jožefa I. jubilejsko ustanovo za učiteljske sirote na Kranjskem“ v znesku 1400 gold. Obširno tajnikovo poročilo se bo priobčilo v „Učiteljskem Tovarišu“. V odboru so bili izvoljeni ti-le gg.: Andrej Žumer, predsednik; Fr. Gabršek, I. podpredsednik; Jos. Cepuder, II. podpredsednik; Jurej Režek, tajnik; J. Dimnik, blagajnik; Fran Črnagoj, J. Furlan, E. Gangl in J. Likar, Josip Verbič in Fran Gabršek,

odborniki. Pregledovalcem računov so bili izbrani gg.: A. Javoršek, M. Josin in J. Krulec. Takoj za tem društvom je zborovalo deželno „Slovensko učiteljsko društvo“; v odbor so bili izvoljeni gospodje: J. Režek, J. Likar, E. Gangl, Fran Črnagoj, J. Dimnik, L. Jelenc in L. Letnar. Pregledovalci računov so postali gospodje: A. Javoršek, M. Josin in Al. Kecelj.

— **„Slovenska šolska Matica“.** Na povabilo gosp. ravnatelja Schreinerja iz Maribora se je vršil včeraj popoldne v posvetovalnici tukajšnje višje gimnazije osnovni shod „Slovenske šolske Matice“. Shod, katerega se je udeležilo okoli 50 srednješolskih profesorjev in ljudskošolskih učiteljev je sprejel načrt pravil in volil ta-le osnovni odbor: g. H. Schreiner, predsednik; odborniki gg.: J. Dimnik, Fran Gabršek, Fr. Hubad, Fr. Levec, Bl. Matek, dr. A. Medved, M. J. Nerad in A. Senekovič.

— **Pevskega društva „Ljubljane“** odbor uljudno vabi svoje člane, da se 30. kolovega Silvestrovega večera polnoštevilno udeležijo.

— **Viško-glinška čitalnica** priredi s sodelovanjem društvenega tamburaškega in pevskega zbora „Krim“ v nedeljo, dne 31. decembra t. l. v salonu gosp. J. Travnca na Glincah Silvestrov večer. Vspored: 1. „Napried“, tamburaši. 2. „Danes tukaj, jutri tam“, moški zbor. 3. „Hrvatsko kolo“, tamburaši. 4. „Slovenska pesem“, mešani zbor. 5. Igra: „Damoklejev meč“. 6. Prosta zabava, tamburanje, petje itd. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina 15 kr., sedeži 25 kr., za društvene člene stojišča 10 kr., sedeži 15 kr.

— **Iz Vižmarij se nam poroča:** Zelo občutno je sedaj pri nas pomankanje vode. Cele tri tedne je že tega, kar so se popolnoma posušili vsi vodnjaki v vasi. Sod za sodom morajo sedaj posestniki, kateri imajo vozno živino, dovažati vodo iz Save. Še huje pa je za one posestnike, kateri nimajo vozne živine in imajo le govejo živino. Slednji morajo plačevati vsak po 35 kr. na dan za sod vode, in koliko je taci, kateri to svoto jako težko ali pa jo še ne morejo plačevati. To bode trajalo celo zimo. Ponavlja se to pri nas leto za leto. Poleti o suši in pozimi o mrazu. Kako žalostno je tudi v slučaju požara, ker nimamo nikake vode za gašenje. Topripetilo se je že pri ognju leta 1871, kateri je upepelil celo vas. Pogoreli smo že trikrat. Opravičeno je torej, da vaščani vprašujejo po vodovodu. Že dolga štiri leta prosimo za prispevke. Deželni odbor nam je z odlokom št. 2935 z dne 11. maja 1898 že dovolil k zgradbi vodovoda 20 odstotkov deželne podpore, tem težje pa pričakujemo, da bi nam tudi poljedelsko ministrstvo našo prošnjo za 50 odstotkov državne podpore kmalu in ugodno rešilo, da preje pričnemo z gradnjo vodovoda, katerega smo tako zelo potrebni.

— **„Narodna čitalnica“ v Kamniku** ima v nedeljo dne 31. decembra popoldne ob 4. uri v bralni sobi svoj redni občni zbor. Dnevni red: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev novega odbora. 5. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Silvestrova veselica v kopalnici** v Kamniku bo dne 31. decembra 1899. s sodelovanjem raznovrstnih artističnih specialitet in kamniškega salonskega orkestra. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 30 kr.

— **Tifus.** V Novem mestu sta se primerila dva slučaja tifusa in sicer je obolel tehniški vodja del zoper trtno uš, g. B. Skalicki in neka dekla.

— **Iz Gornjih Ponikev pri Trebnjem** se nam poroča: V gozdu od vasi Rodne 10 minut oddaljeno je našel gosp. Radelja hlapec mrtvega otroka, kojega je najbrž povila kaka nezakonska mati, in pustila v snegu. Otroku je bila glava najbrž od kake živali odjedena, zavrit je bil v modercu. Oblastvu in žandarmeriji se je obvestilo.

— **Dva prešiča zmrznila** sta dne 25. t. m. vsled silnega mraza v Vel. Kalu pri Mirni peči posestniku Jož. Goletu.

— **Izvoz v Aleksandrijo.** Obrtniki in trgovci, kateri imajo trgovske zveze z Aleksandrijo, dobe v pisarni trgovske in obrtniške zbornice važno poročilo. Na željo poroča se tudi pismeno.

— **Nesreča na železnici.** Pri vходу na postaji št. Mihel na Koroškem se je 28. t. m. zjutraj zadel osebni vlak v zadnji

vagon ondi preko policijskega praga stoječega vlaka. Vagon je bil razbit, stroj poškodovan in en potnik ranjen v obrazu.

— **Zglasilnice,** s katerimi se zglašujejo stranke, posli itd. v mestnem policijskem uradu, dobivale se bodo od 1. januarja naprej le proti plačilu. Vsaka zglasilnica bode veljala eden vinar. To je bilo treba uvesti, ker so stranke mnogo zglasilnic potratile ali na drug način porabile, tako da je imel mestni magistrat mnogo stroškov za te tiskovine. Nad 30.000 zglasilnic se je izdalo, a menda še polovico toliko vseh se ni zglasilo. Stranke so v zglaševalnem uradu zahtevale toliko in toliko zglasilnic, dejanski pa so rabile samo eno zglasilnico. Da se ta nedostatek odpravi, treba je bilo odrediti, da se bodo zglasilnice oddajale le proti plačilu.

— **Vkradene jerebice.** Včeraj je prinesla na trg Marjana Kregar, posestnica v Črnučah, štiri jerebice, katere so bile vlovljene na zanjke. Obsojena je bila na 5 gld. globe.

— **Ljubljanske prodajalnice.** Občinstvo se opozarja da so vse špecarijske prodajalne v ponedeljek, dne 1. januarja zaprte.

— **Zdravstveno stanje v Ljubljani.** Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 17. do 23. decembra kaže, da je bilo novorojencev 14 (= 20.79 ‰), mrtvorojenec 1, umrlih 17 (= 25.24 ‰), mej njimi jih je umrlo za vratnico 1, za jetiko 4, za vnetjem sopilnih organov 1, za različnimi boleznimi 11. Mej njimi so bili tujci 4 (= 23.5 ‰), iz zavodov 9 (= 52.9 ‰). Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer za škrlatino 3, za vratnico 2, za noricami 1 oseba.

— **Razpisane službe.** Na jednorazrednici v St. Lorencu na Temnici mesto učitelja-voditelja. Prošnje do zadnjega dne decembra tege leta c. kr. okrajnemu šolskemu svetu v Rudolfovem. — Pri c. kr. okrajnem sodišču v Ribnici mesto kanclijskega oficijala. Prošnje je vložiti do 15. januarja 1900 na ces. kr. okrožno sodišče v Rudolfovem. — Pri c. kr. okrajnem sodišču v Trebnjem mesto sodnega sluga. Prošnje do 15. januarja 1900 c. kr. okrožnega sodišča prezidiju v Rudolfovem. — Pri c. kr. okrožnem sodišču v Rudolfovem mesto uradnega sluga ali mesto sodnega sluga pri drugem sodišču. Prošnje se naj vložijo na prezidij c. kr. okrožnega sodišča v Rudolfovem do 15. januarja 1900.

Književnost.

— **Mittheilungen des Museal-Ver-eines für Krain,** XI. Jahrgang, VI. Heft. S tem sešitkom je dokončan 12. letnik nemških „Izvestij“, ki obsega 199 strani besedja. Ta zadnji sešitek prinaša konec dveh razprav „Theilnahme H. Katzianers bei der Wahl Ferdinands I.“ (Fr. Komotar) in „Bildungsweise der „terra rossa“ des Karstes“ (Dr. E. Kramer), ter prepis važne listine iz višnjegorskega arhiva l. 1714 (K. Črnologar), v kateri toži mestno starešinstvo vladi, kako zelo propada in gine mestece Višnjagora. Sešitku je dodana „priloga“, češ, da se niso mogli članki drugače dokončati. To je res; ali zakaj se ni tiskal članek o „terri rossi“ zdržema, tako da prinaša priloga pičli dve strani njegovega besedja s ponovljenim naslovom lista in članka? Priloga nam podaja tudi tri literarna poročila prof. F. Seidla. Iz pridejanega poročila razvidimo, da so bili vsi letošnji sodrujci, izvzemši morda jednega samega, skoz in skoz le Slovenci. Muzejsko društvo je bilo v literarni zvezi s stopetimi učenimi društvi. Členov je štelo 202, med temi sta dva častna in trije dopisujoči udi. Čudno je, da g. urednik „Dr. Oskar Gratzky Edler von Wardengg“ ne ve za bivališče svojih najožjih kolegov, ker navaja prof. Vrhovca in prof. Petelina še vedno v Novem mestu, čeravno službujeta že tri leta na istem zavodu kot on.

Telefonična in brzojavna poročila.

Praga 29. decembra. Klub nemško-napredne stranke je sklenil soglasno udeleževati se sej deželnega zbora ter je v tem smislu podal resolucijo. Pri današnji seji je knez Lobkowitz pozdravil v zbornico došle nemške poslance ter izrazil svoje veselje in nado, da se posreči dognati spravo med za-

opniki obeh narodov. Potem se je pomnjal pokojnega posl. Schlesingerja. Deželni zbor češki bo votiral le provizorni budget ter se na to odgodil radi spravnih konferenc.

Dunaj 29. decembra. „Wiener Zeitung“ objavlja dne 26. t. m. sankcionirani zakon glede regulacije plač državnih uradnikov.

Dunaj 29. decembra. Srbski kralj Aleksander je došel danes semkaj ter so ga sprejeli cesar in razni nadvojvode. Aleksander ostane tu dva dni.

Pariz 29. decembra. Parlament je sklenil veliko pomnožitev bojnega ladjevja.

Pariz 29. decembra. Zbirka za ranjene Bure in rodbine v bitkah padlih Burov znaša že 68.000 frankov.

Darila.

V Kranju so se odkupili na korist družbe sv. Cirila in Metoda od novoletnih voščil sledeči člani „Narodne čitalnice“ in „Moške podružnice sv. Cirila in Metoda“: Gg. Arh Franc, Crobath Franc, Dokler Anton, Eržen Gašper, Fabiani Karol, Florjan Karol, dr. Globočnik Edvard, Krašovec Vekoslav, Killer Jakob, Kokalj Rudolf, Korošec Anton, dr. Korun Valentin, Krenner Josip, Kreuzberger Adolf, dr. Kušar Valentin, Lavrenčič Alojz, Levičnik Albert, Likozar Josip, Luznar Franc, Majcen Franc, Majdič Janko, Majdič Josip, Majdič Vinko, Mataje Ljudevit, Matjašič Martin, Mayr Mavril, Mayr Peter, Novak Franc, Omersa Franc ml., Omersa Franc st., Omersa Viktor, Orehek Anton, Pavšar Tomo, dr. Perne Franc, Peterlin Anton, Peterlin Franc, Pezdich Ivan, Pirc Ciril, Polak Ferdinand, Pollak Josip, Pretnar Josip, dr. Prevc Franc, Prevc Valentin, Pučnik Konrad, Puppo Karol, Rakovec Ivan, Rant Albin, Rozman Janko, Sajovic Ferdinand, Sajovitz Franc Ks., Sajovic Janko, Seliskar Alojz, Strnad Rudolf, dr. Šavnik Edvard, Šavnik Karol, Šavnik Franc, Šlamberger Anton, dr. Štempihar Valentin, Stritof Anton, dr. Tominšek Josip, Uršič Anton, Valenčič Ivan, Verbič Ivan, Zupan Anton, dr. Žmavec Jakob, Žumer Andrej.

Uredništvu našega listasa poslali:
Za družbo sv. Cirila in Metoda: Sl. podružnica v Šiški udnino za leto 1899 ter iz nabiralnikov pri Matjanu in Ančniku skupaj 84 K. — Marija Verli v Cerknici 10 K 50 vin. iz nabiralnika v domači gostilni. — Skupaj 94 K 50 vin. — Živeli vsi darovalci!

Za Prešernov spomenik: Gg. višji slovenski realci 2 K 80 vin. — Razgrajac v veseli družbi za dobljeno stavo 5 K. — Skupaj 7 K 80 v. — Živeli darovalci!

Slovenci in Slovenke! Ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda!

Condurango Malaga vino.

(Želodec krepčujoče vino.)

Sunja, 23. septembra 1898.
Blag. gos. M. Leustek, lekarnar v Ljubljani.
Rad priznavam, da je Vaše Condurango Malaga vino pristno. Deluje posebno dobro pri žledčini boli, krepči telo, lajša in vzbuja slast do jedi.
(19—52) Dr. J. Folnegovič, obč. zdravnik.

Dež. gledališče v Ljubljani.

Štev. 43. Dr. pr. 981.

V soboto, dne 30. decembra 1899.

Prvikrat na slovenskem odru:

Netopir.

Komična opereta v treh dejanjih. Po Meilhac in Halévy-ja „Reveillon“ prosto predelal C. Haffner in Rihard Gené. Uglasbil Ivan Strauss. Kapelnik g. Hilarij Benisek. Režiser g. Rudolf Inemann.

Blagajna se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7 1/2 ur. — Konec po 10. uri. Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. peh. polka Leopold II. št. 27.

Prihodnja predstava v ponedeljek, 1. jan. 1900: Drugikrat v sezoni narodna igra: „Rokovnjači“.

Meteorološko poročilo.

Vidna meja merjen 3000 m. Javljati smatni tlak 750 mm.

Dec.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 ur.
28.	9. zvečer	732.9	— 0.5	sl. sever	oblačno	0.0
29.	7. zjutraj	730.9	+ 5.0	sr. zahod	oblačno	0.0
	2. popol.	729.5	+ 6.6	sl. zahod	oblačno	0.0

Srednja včerašnja temperatura — 1.0°, normala: — 2.6°.

Dunajska borza.

dne 29. decembra 1899.

Skupni državni dolg v notah.	98	gld.	45	kr.
Skupni državni dolg v srebru.	98		35	
Avstrijska zlata renta.	115		30	
Avstrijska krona renta 4 1/2 %.	98		75	
Ogorska zlata renta 4 1/2 %.	115		40	
Ogorska krona renta 4 1/2 %.	94		40	
Avstro-ogorske bančne delnice.	921		—	
Kreditne delnice.	372		—	
London vista.	121		37 1/2	
Nemški drž. bankovci za 100 mark.	59		07 1/2	
30 mark.	11		81	
30 frankov.	9		66 1/2	
Italijanski bankovci.	44		70	
C. kr. cekini.	5		72	

Vse vrednostne papirje preskrbuje **BANKA MAKŠ VERSEC**, Ljubljana, Selenburgove ulice 3. Štečke na mesečne obroke po 2, 3, 5—10 gld.

Zahvala.

Vsem onim, ki so povodom nenadne smrti najinega iskrenoljubljenega soproga, oziroma očeta, gospoda

Maksa Veršeca

deloma z ljubeznivo tolažbo, deloma z dobrimi sveti in dejanskim sotrdom priskočili nama na pomoč, ki so s prijaznimi izrazi svojega sočutja vili tolikanj utehe v najini srci, ki so predraga ranjega spremili k večnemu počitku, posebno preč. duhovščini, slav. telovadnemu društvu „Sokol“, zastopnikom raznih posojilnic in vsem darovalcem prekrasnih vencev, izrekam podpisana v svojem in hčerke Ele inenu tem potom najodkritosrčnejši:

Bog plati!

(2328) Roza Veršec.

Ges. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1899. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po ačti osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Lince, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, čez Amstetten na Dunaj. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih v Lince. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inmost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Lince, Budejevice, Plzenj, Marijine vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — **Proga v Novo mesto in v Kočevje.** Osonni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj, ob 1. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 5. uri 46 m. zjutraj osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzenja, Budejevic, Solnograda, Lince, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 17 m. dopoldne osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzenja, Budejevic, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inmosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Lince, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osonni vlak z Dunaja, Solnograda, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih iz Lince. — **Proga iz Novega mesta in Kočevja.** Osonni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane** drž. kol. v Kamnik. Ob 7. uri 23 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 10 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** drž. kol. iz Kamnika. Ob 6. uri 56 m. zjutraj, ob 11. uri 8 m. popoldne, ob 6. uri 10 m. zvečer. (1206)

Trosi se po Ljubljani merenščina vest, da jaz nisem opravičen v Ljubljani izvrševati

dimnikarki obrt

temveč imam le koncesijo za ljubljansko okolico. V dokaz, da to ni resnica, sklicujem se na svojo lastno koncesijo mestnega magistrata ljubljanskega z dne 12. oktobra 1896, št. 24753, ter se priporočam slavnemu občinstvu in hišnikom ter zagotavljam najboljšo izpeljavo vseh v mojo obrt spadajočih del po najnižji ceni. Dela nadzorujem vedno sam.

Josip Spitzer

mestni dimnikarski mojster v Ljubljani

Krakovski nasip št. 4. (2330—1)

Usojam si uljudno naznanjati vsem vele-spoštovanim **vinškim trgovcem in krčmarjem**, da imam v **Kovinju (Kovigno)**

veliko zalogo

istrijsanskega vina

to je:

Refoško, teran in beli moškat

lastnega pridelka iz najboljših istrijskih vin-skih leg.

Na zahtevanje pošiljem vzorce s svojo primerno nizko ceno.

S spoštovanjem

Ivan Dodič.

(2238—3)

Lekarna Piccoli v Ljubljani

svetli, medicinalno-parni jetrni tran najboljše znamke

ki naj se ne zamenjuje s slabodišečimi, zoperni okus imajočimi kmetijskimi trani, ker se je vsled obilega lova ugodno moglo nakupiti, po naslednjih izdatno znižanih cenah: Steklenica z okolu 1/2 kilo vsebine 40 kr., 10 steklenic 3 gld. 50 kr. Pošilja se proti poštnemu povzetju. (2121—6)

Najboljše berilo in darilo je vsestransko jako pohvaljena

„Vzgoja in omika“ ali izvir sreče

(neobhodno potrebna knjiga za vsakega človeka, kateri se hoče sam lahko in hitro navaditi vsega potrebnega, da more sebe in druge blažiti in prav olikati)

ter se dobi za predplačilo 1 gld. 50 kr., po pošti 10 kr. več, ali proti poštnemu povzetju pri **Jožefu Valenčiču na Dunaju**

III. Bez., Hauptstrasse Nro. 84, 3. Stiege, II. St., Thür 38. (1589—22)

Založnik, ozir. prodajalec je voljen vrniti denar, ako bi mu kupec poslal knjigo še nerazrezano in čisto v treh dneh nazaj.

Cena je skrajno znižana, knjig je malo več.

Krepak in zdrav

deček

dobrih starišev se sprejme kot učenec v trgovino (2321—2)

Alojzija Pogačnika v Cerknici.

Komptoarista

ki je trgovsko izobražen, sprejme

„Valjšni mlin v Kranju“.

Učenca

za trgovino mešanega blaga in deželnih pridelkov, ki je dovršil par razredov srednje ali meščanske šole, sprejme takoj

tvrdka A. Zwenkel & Co., Sevnica, Štajersko. (2306—3)

„Prvo pisarniško moč“

trgovsko popolnoma izobraženo, išče pod ugodnimi pogoji večje trgovsko podjetje.

Ponudbe naj se pošljejo pod: „Veletgovina 200“ v Ljubljani, poste restante. (2320—2)

V najem ali pa na račun se odda dob.o obiskovana

gostilna in prodajalna

v Predvoru z vsemi potrebnimi prostori.

Natančneje se izve usno ali pismeno pri lastniku Francu Selanu v Predvoru, p. Tupaliče, Gorenjsko. (2324—2)

Najfineja kava

v okusu in dišavi je

pristni, naravni Preanger

priznana špecialiteta. (21—297)

Dobiva se v špecijski trgovini

Kavolč & Lilleg

„pri Zlatorogu“ v Prešernovih ulicah.

Vabilo.

Že mnogo let oproščajo se blagotvoritelji čestitanja ob novem letu in ob godovih s tem, da si jemljejo oprostne listke na korist mestnemu ubožnemu zakladu.

Na to hvalevredno navado usoja se mestni magistrat tudi letos slavno občinstvo opozarjati z dostavkom, da so razpečevanje oprostnih listkov drage volje prevzeli gospodje trgovci Karol Karinger in Vaso Petričič na Mestnem trgu, ter Albert Schaffer na Kongresnem trgu.

Vrhu tega bode, v smislu obstoječega ukrepa občinskega sveta raznašal mestni uradni sluga tudi letos oprostne listke po hišah.

Za vsak oprostni listek, bodisi za novo leto ali za god, je kakor doslej položiti eno krono, in na vpisani poli poleg imena pristaviti tudi število vzetih listkov.

Velikodušnosti niso stavljenе meje.

Pisanim pošiljatkam bodi pridejan tudi razločni naslov pošiljatelja.

Imena blagotvoriteljev se bodo sproti razglašala po novinah.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane

dne 21. decembra 1899.

(2303—3)

Župan Ivan Hribar s. r.

F. Cassermann

krojač za civilne in raznovrstne uradniške uniforme in poverjeni zalagatelj ces. kr. unif. blagajne drž. železnic uradnikov

Ljubljana, Selenburgove ulice št. 4

se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje civilnih oblek in nepremičljivih havelokov po najnovejši faconi in najpovoljnejših cenah. Angleško, francosko in tuzemsko robo ima na skladišču.

Gospodom uradnikom se priporoča za izdelovanje vsakovrstnih uniform ter preskrbuje vse zraven spadajoče predmete, kakor: sablje, meče, klobuke itd., gospodom c. kr. justičnim uradnikom pa za izdelavanje

talarjev in baretov. 52

Darila za vsako priliko!

Frid. Hoffmann

urar

v Ljubljani, Dunajska cesta

priporoča svojo največjo zalogo vseh vrst

žepnih ur

zlatih, srebrnih, iz tule, jekla in nikla, kakor tudi stenskih ur, budilk in salonskih ur, vse samo dobre do najfinejših kvalitete po nizkih cenah.

Novosti v žepnih in stenskih urah so vedno v zalogi. 52

Popravila se izvršujejo najtočneje.

Puškar Fran Kaiser

v Ljubljani

Selenburgove ulice št. 6

se usoja najbolje priporočati se p. n. gg. lovcem za

lovsko sezono.

Zunanja naročila se točno izvršujejo. 52

• Vzorcji na zahtevanje poštnine prosto. •

S tem uljudno naznanjam slav. p. n. občinstvu, da je moja trgovina s suknom založena z najnovejšim blagom

za jesensko in zimsko sezono.

Imam tudi največjo zalogo Krennerjevega blaga iz Škofje loke, domač izdelek najboljše vrste.

Priporočam se slav. p. n. občinstvu za mnogobrojen obisk z velespoštovanjem 52

Hugo Ihl.

Suknenih ostankov vedno veliko v zalogi.